

MAXXI X LIFT ARCHITECTURE FILM LAB: Novi mediji, novi narativi

MAXXI Architecture Film Lab u saradnji s LIFT Sarajevo! je online program koji istražuje povezanost arhitekture i filma kao alternativnih formi reprezentacije. Program je trajao od 27.01.-30.04.2025. i uključivao je niz predavanja, radionica i mentorskih sesija, a sve sa ciljem razvijanja kratkih filmova koji istražuju arhitekturu kroz filmsku prizmu. LINA Fellows 2025 – *Atelier Remoto + AlteSfere, Docar, Harvest Salon, Lab212 i Planting Solidarity Co.* – bili su ključni učesnici ovog programa koji su kroz Architecture Film Lab (AFL) razvili filmove koji pomeraju granice tradicionalnih prikaza arhitekture, koristeći film kao sredstvo za istraživanje prostora, društva i kulture. AFL je uključivao predavanja od strane renomiranih stručnjaka, kao što su Pippo Ciorra (Italija), Ivan Ramadan (Bosna i Hercegovina), Liam Young (Australija), Jasmina Čibić (Slovenija) i Francesca Molteni (Italija) uz koordinaciju MAXXI nacionalni muzej umjetnosti 21. stoljeća iz Rima i LIFT - prostorne inicijative iz Sarajeva. Ovi filmovi predstavljaju novu formu arhitektonske reprezentacije, koja se oslanja na naraciju i vizualnu interpretaciju, istražujući arhitekturu kao prostor memorije, kritike i identiteta.

Kratki filmovi razvijeni tokom Architecture Film Lab, prikazani su u sklopu izložbe Stop Drawing: Architecture Beyond Representation u MAXXI-jevoj Galeriji 3 koje je otvorena 17.04.2025. a posjetitelji ovog muzeja će je moći pogledati sve do 21.09.2025.

Stop Drawing: Architecture Beyond Representation je jedna od godišnjih izložbi MAXXI-ja, čije kuratorstvo potpisuje Pippo Ciorra. Izložba istražuje promjenjivi pejzaž arhitektonskog izraza, prateći putanju od tradicionalnog crteža ka širokom spektru savremenih oblika reprezentacije. Kroz radove vizionarskih autora kao što su Carlo Scarpa, Aldo Rossi, Gordon Matta-Clark, Frank Gehry i Philippe Rahm, izložba obuhvata medije poput kolaža, instalacija, performansa, tekstila i digitalnog videa, stvarajući bogato slojevit naraciju o evoluciji arhitekture. Uvrštavanje radova LINA Fellows naglašava važnu kustosku poziciju: da se arhitektura danas sve više komunicira kroz imerzivne, vremenski orijentisane i narativne medije. Njihovi filmovi pomjeraju granice konvencionalnog predstavljanja, pozivajući publiku da arhitekturu dožive kao prostor koji se živi, osporava i pregovara. Kroz intimne portrete, spekulativne narative i eksperimentalne dokumentarne forme, LINA Fellows se bave ključnim pitanjima urbanih transformacija, pamćenja, identiteta i ekološke odgovornosti. Daleko od periferije, doprinosi ovih mladih autora čine osnovu tvrdnje izložbe da savremena arhitektura nije samo građenje – već izražavanje, kritika i projektovanje budućnosti.

Filmovi čije autorstvo potpisuju LINA Fellows 2025 – *Atelier Remoto + AlteSfere, Docar, Harvest Salon, Lab212 i Planting Solidarity Co.* – biće prikazani u sklopu festivala Demanio Marittimo.KM-278 koji se održava na plaži Marzocca di Senigallia u Italiji. Demanio Marittimo.KM-278 se održava 18:00 do 6:00 sati i predstavlja jedinstveni 12-satni maraton koji obalu Jadranskog mora pretvara u živopisnu scenu posvećenu arhitekturi, umjetnosti, dizajnu i performansu. Festival kuriraju Cristiana Colli i Pippo Ciorra, a organizuje se uz podršku časopisa MAPPE u saradnji sa MAXXI nacionalnim muzejem umjetnosti 21. stoljeća. U okviru tematske panel diskusije, LINA Fellows pridružit će se Alessandri Spagnoli (MAXXI), Irhani Šehović (LIFT) i Dunji Krvavac (LIFT) kako bi predstavili svoje filmove te iskustva i kreativne procese razvijene kroz MAXXI x LIFT Architecture Film Lab.

Premijera filmova sarajevskoj publici će se desiti u sklopu Dana arhitekture 2025 Sarajevo koji već više od 15 godina organizuje LIFT - prostorne inicijative. Za ovo vrijeme festival je postao ključna platforma za poticanje kritičkog arhitektonskog diskursa, a u septembru 2025. godine organizatori festivala žele da posebno istaknu važnost saradnje sa mladim kreativcima i internacionalnim organizacijama koji su dio LINA European Architecture

Platform. U okviru tematske panel diskusije, LINA Fellow iz ovogodišnjeg ciklusa LINA-e - Harvest Salon pridružit će se Irhani Šehović (LIFT), Dunji Krvavac (LIFT), Simone Gobbu (Demogo) i Pippu Ciorri (MAXXI) kako bi podijelili uvide u svoj kreativni proces i prikazali svoje kratke filmove. Njihovo prisustvo na festivalu dodatno potvrđuje značaj Architecture Film Lab, zajedničkog projekta između MAXXI-ja i LIFT-a, ali i ukazuje na posvećenost Dana Arhitekture promovisanju novih oblika arhitektonskog izraza.

Architecture Film Lab je kulminacija dvogodišnjeg LIFT-ovog istraživanja filma kao formata komunikacije arhitektonskih narativa, te će osim 5 kratkih filmova, u sklopu festivala biti prikazan i film SPACE OF BECOMING u produkciji LIFT - prostorne inicijative, a čiju režiju potpisuje mlada slovenačka režiserka Rebeka Bratož Gornik. Film je nastao kao dio prošlogodišnjeg LIFT x LINA programskog pravca, a istražuje postmodernističko naslijeđe Doma penzionera u Nedžarićima u Sarajevu kroz pokret i ples čiju koreografiju potpisuje Daniel Proietto, argentinski plesač, koreograf, redatelj i pisac koji trenutno živi i radi u Oslu, Norveška.

“Savremena arhitektura sve više izlazi iz okvira tradicionalne reprezentacije, koristeći medije poput filma, performansa i digitalnih tehnologija za istraživanje prostora, identiteta i kulture. Ovaj pristup omogućava arhitektama da arhitekturu ne prikazuju samo kao fizičku strukturu, već kao dinamičan prostor koji je u stalnom procesu transformacije i pregovaranja. Kroz nove oblike izraza, arhitektura postaje sredstvo za kritiku, memoriju i projekciju budućnosti, pozivajući publiku da doživi prostor na načine koji pomiču granice naše svakodnevne percepcije.” rekli su iz LIFT-a.

Ovaj projekat sufinansira Evropska unija kroz Creative Europe.